

Марко Вовчок. Тема народного життя в повісті «Інститутка»

Хто читав українського Марка Вовчка, той хоч би який запеклий теоретик, напевно стоятиме під впливом чару й розкішності його чудової мови. В московських творах Марка Вовчка, на дивне диво, зовсім навпаки: мова ординарна, безбарвна, неорганічна мішанина людової великоруської з мовою канцелярії та школи... Так і чуєш, читаючи ті оповідання, що вони неначе переклади з якоїсь іншої мови, рідної і натуральної мови авторки». Тобто не російська мова — мова, з якою вона зростала, — була її рідною, вірогідно, для творчості, а саме українська. Наскільки органічно вона писала українською мовою, наскільки віртуозно вона нею володіла.

Образи повісті «Інститутка»

Устина — головна героїня, оповідачка твору, кріпачка. Найбільше у житті вона прагне свободи: «Бува лихо, що плаче, а бува, що й скаче, — то так і моє лишенько. Якби мені за кожною бідою моєю плакати, досі б і очі я виплакала». Вона чесна і терпляча, мріє про краще життя, одружується з Прокопом.

Прокіп — здатний до протесту, він кріпак, але водночас готовий боротися зі свавіллям панів, не готовий приймати нелюдську долю. Він заступається за Устину перед панночкою, дарує їй свободу, але натомість сам потрапляє на солдатчину (25-річне заслання).

Назар, Катря і старенька бабуся — кріпаки, вихідці з народу, друзі Устини.

Інститутка, вона ж **панна**, вона ж **панночка** — жорстока, вередлива, садистична дівчина, на першому місці — її інтереси, вона здобула гарну освіту, проте нічого не вивчила, прагне лише керувати і карати, обирає собі чоловіка, яким також зможе керувати.

Лікар — чоловік панночки, який іноді стає на захист кріпаків, слабкодушкий господар, який повністю підкоряється панночці.

Старша пані — представляє старше покоління поміщиків, до своїх підлеглих строга, але справедлива.

Рекомендовані джерела:

1. Іван Франко «Марко Вовчок. Посмертна згадка»:
<https://cutt.ly/bB3NIkb>.
2. Лекція літературознавиці Віри Агеєвої «Три долі: Марко Вовчок в українській, російській та французькій літературі»:
<https://youtu.be/sRTNjWPcyUk?t=1928>.
3. Лекція літературознавиці Ганни Улюри «Жіноче питання як фінансове: “Інститутка”, “Пігмаліон” і “Ляльковий будинок”»:
<https://youtu.be/8a7tYZqVC2U?t=1561>.